

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Kontrolörlüğü
Sayı: 104/23
10/30

D E N E T İ M R A P O R U

YILI: 2016

DENETİM YERİ

İli : Manisa
İlçesi : Akhisar
İdaresi : Akhisar Büyükşehir İlçe Belediyesi

DENETLEYEN

Mahalli İdareler Başkontrolörü: Fuat SÜLAR
Mahalli İdareler Kontrolörü: Rahim CÜCE

DENETLENEN

Kurum : Belediye Başkanlığı
İşlemler : İdari İş ve İşlemler
Dönem : 20/06/2011 - 01/08/2016
Üst Yönetici : Salih HIZLI- Belediye Başkanı

DENETİM TARİHİ

Başlama Tarihi : 01/08/2016
Bitirme Tarihi : 31/08/2016
Eski Denetimin Tarihi : 04/07/2011

R. Cüce

Mühür ve İmza

Manisa İli, Akhisar Büyükşehir İlçe Belediye Başkanlığı İdari İş ve İşlemleri, 5393 sayılı Belediye Kanununun 54 ve 55 inci maddelerine istinaden tarafımızdan denetlenerek; görülebilen hata ve noksanlıklar ile tenkit ve tavsiyeye değer hususlar aşağıdaki maddelerde açıklanmıştır.

ÖNCEKİ DENETİM VE SONUCU:

1- Akhisar Büyükşehir İlçe Belediye Başkanlığı İdari İş ve İşlemlerinin bundan önce İçişleri Bakanlığı Mülkiye Başmüfettişi Dr. Atilla ŞAHİN ve Mülkiye Müfettişi Murat GÖZÜTOK tarafından teftiş edildiği, dairesinde mevcut 04.07.2011 tarih ve 159/29, 156/4 sayılı Denetim Raporunun incelenmesinden anlaşılmıştır.

Söz konusu raporda eleştirildiği halde henüz tamamlanıp, düzeltilmeyen hususlara rastlanıldığında bu raporun ilgili bölüm ve maddelerinde ayrıca değinilecektir.

2- Önceki Denetim Raporunda belirtilen hataların giderilmesi için raporun ilgili müdürlüklere gönderilmesi ile yetinildiği incelenmiş, ancak sonuçlarının takip edilmediği anlaşılmıştır.

Denetim Raporunun ilgili birimlere gönderilmesi ile yetinilmemeli, sonuçlarının takip edilmesi sağlanmalı, ayrıca 5393 sayılı Belediye Kanununun 55 inci maddesi hükmü gereği belediye meclisinin bilgisine sunulmalıdır.

3- Denetimle ilgili olarak üst makamlardan gelen emirlerin teftiş defterine işlenmediği incelenmiştir.

Mülkiye Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün ve İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Yönetmeliğinin 55 inci maddeleri hükümleri uyarınca, teftişten sonra teftiş ile ilgili olarak üst makamlardan gelen emir ve talimatların defterin özel sütununa işlenmesi, bu suretle teftiş sonuçlarının izlenmesi gerektiği,

Hükme bağlanmıştır.

Belirtilen Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak, defterin özel sütununa teftişten sonra teftiş ile ilgili olarak üst makamlardan gelen emir ve talimatların yazılması, konuya ilişkin belgelerin bir dosyada düzenli bir şekilde muhafaza edilmesi, mükerrer tenkitlere meydan verilmemesi sağlanmalıdır.

BİRLESME VE KATILMA İŞLEMLERİ:

4- 6360 sayılı Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmiyedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasına istinaden Manisa Belediyesinin, Manisa Büyükşehir Belediyesine dönüştürüldüğü,

Akhisar Belediyesinin sınırları, aynı maddenin (3) üncü fıkrasına istinaden, İlçenin mülki sınırları içerisinde yer alan 86 adet köy ve 9 adet belde (Akselendi, Ballica, Beyoba, Dağdere, Kayahöglü, Mecidiye, Medar, Süleymanlı, Zeytinliova) belediyeleri, Akhisar Belediyesine mahalle olarak katılmıştır.

Akselendi Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Mustafa PAMUKOĞLU tarafından yapılmış olduğu 31.10.2012 tarih ve 123/47 sayılı, Ballica Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Mustafa PAMUKOĞLU tarafından yapılmış olduğu 23.11.2012 tarih ve 123/54 sayılı, Beyoba Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Mustafa PAMUKOĞLU tarafından yapılmış olduğu 13.11.2012 tarih ve 123/50 sayılı, Dağdere Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Stajyer Kontrolörü Şükrü ACIELMA tarafından yapılmış olduğu 04.10.2012 tarih ve 94/36 sayılı, Kayahöglü Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Stajyer Kontrolörü Şükrü ACIELMA tarafından yapılmış olduğu 15.10.2012 tarih ve 94/39 sayılı, Mecidiye Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Stajyer Kontrolörü Şükrü ACIELMA tarafından yapılmış olduğu 19.10.2012 tarih ve 94/42 sayılı, Medar Belde

Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Halit EYBEK tarafından yapılmış olduğu 06.11.2012 tarih ve 117/44 sayılı, Süleymanlı Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Halit EYBEK tarafından yapılmış olduğu 15.11.2012 tarih ve 117/47 sayılı, Zeytinliova Belde Belediyesinin bundan önceki denetiminin İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Halit EYBEK tarafından yapılmış olduğu 23.11.2012 tarih ve 117/50 sayılı, mevcut denetim raporlarının incelenmesinden anlaşılmış olup, Akhisar Belediyesinin mahallelerine dönüşen 9 belde belediyesinin, denetime tabi dönemine ait hak, alacak ve borçlarına ilişkin devir işlemleri, personel istihdamları ve 2886, 4734 kapsamındaki gerçekleştirdikleri ihaleler Akhisar Belediyesinin denetime tabi dönemine ait idari iş ve işlemlerine ilişkin evrakları ile birlikte denetlenmiş ancak, belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış olması nedeniyle, tenkit ve tavsiyelere bu raporda yer verilmemiştir.

TEŞKİLATLANMA:

5- 22.07.2007 gün ve 26442 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin EK-2'nde bulunan (C) Grubu: Büyükşehir İlçe Belediyelerinin Norm Kadro Standartları Cetvelinde yer alan (C11), (C12), (C13), (C14), (C15), (C16), (C17), (C18) ve (C19) gruplarına ait cetveller 02.04.2015 gün ve 29314 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmeliğin 15 inci maddesi ile değiştirilmiştir.

Buna göre C-11 grubunda yer alan Akhisar Belediyesinin norm kadro standardına göre; 4 adet Belediye Başkan Yardımcısı, 1 adet Yazı İşleri Müdürü, 1 adet Mali Hizmetler Müdürü, 1 adet Fen İşleri Müdürü, 1 adet İmar ve Şehircilik Müdürü, 1 adet Teftiş Kurulu Müdürü, 1 adet Temizlik İşleri Müdürü, 1 adet Zabıta Müdürü, 1 adet Hukuk İşleri Müdürü ve 13 adet de Diğer Müdürlükler, 5 adet Uzman, 20 adet Şef, 4 adet Avukat, 6 adet Müfettiş, 2 adet Müfettiş Yardımcısı, 4 adet Mali Hizmetler Uzmanı, 2 adet Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı, 80 adet İdari Personel, 55 adet Teknik Personel, 18 adet Sağlık Personeli, 21 adet Yardımcı Hizmet Personeli, 5 adet Zabıta Amiri, 14 adet Zabıta Komiseri, 84 adet Zabıta Memuru olmak üzere toplam 348 adet memur; 173 daimi işçi olarak belirlenmiştir.

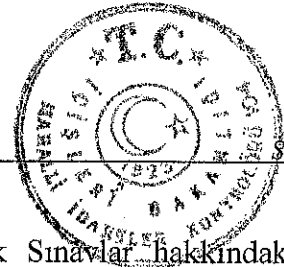
Belediye tarafından norm kadro çalışmalarının yapıldığı, Özel Kalem, Yazı İşleri, Mali Hizmetler, Fen İşleri, İmar ve Şehircilik, Teftiş Kurulu, Temizlik İşleri, Zabıta, Hukuk İşleri, İnsan Kaynakları ve Eğitim, Destek Hizmetleri, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler, Bilgi İşlem, Emlak ve İstimlak, Kültür ve Sosyal İşler, Kırsal Hizmetler, Muhtarlıklar ve Park ve Bahçeler Müdürlükleri ihdas edilmiştir.

Halen belediyede toplam 348 memur kadrosunun ihdas edildiği, 168 adet memurun kadrosunun dolu, 178 adet memur kadrosunun ise boş olduğu, norm kadro cetvelinde belirlenen 173 sürekli işçi kadrosundan sadece 69 adedinin dolu, 104 adedinin ise boş olduğu incelenmiştir.

Norm kadro standardına göre belirlenen 22 adet müdürlükten 18 adet müdürlüğün ihdas edildiği, bunlardan 16 adet müdürlüğün asil, Teftiş Kurulu Müdürlüğünün boş, İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün ise vekaleten yürütüldüğü belirlenmiştir.

Bir görevin uzun süre vekaleten memurlar eliyle yürütülmesinin ve sık sık görev değişikliği yapılmasının uzmanlaşmayı önleyeceği, çalışma verimini azaltacağı, norm kadro çalışmalarının neticelendirildiği ve belediyenin teşkilat yapısının belirlendiği hususları da dikkate alınarak, önemli sayılan İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün de asaleten yürütülmesi için gerekli çalışmaların başlatılması sağlanmalıdır.

6- Norm Kadrosunda Belediyenin 1 (bir) adet Teftiş Kurulu Müdürü, 6 (altı) adet Müfettiş ve 2 (iki) adet de Müfettiş Yardımcısı kadrosunun bulunduğu, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ihdas edildiği ancak, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve müfettişlik kadrolarına atama yapılmadığı, kurum içi denetim ve soruşturma yapılmadığı, dolayısıyla Teftiş Kurulu Müdürlüğünün işlevsiz olduğu incelenmiştir.

Kamu görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar hakkındaki genel yönetmelik, 11.04.2007 gün ve 26490 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak veya 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 74 üncü maddesi hükmüne uygun olarak, kurumlar arası nakil sureti ile Teftiş Kurulu Müdürlüğüne ve boş Müfettiş kadrolarına atamalar yapılarak Teftiş Kurulu Müdürlüğünün oluşturulması, Teftiş Kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarının bir yönetmelikle belirlenmesi, Teftiş Kurulunun büro hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla nitelikli personel görevlendirilmesi, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevlerinin bu müdürlük eliyle yürütülmesi sağlanmalıdır.

7- Asli ve sürekli bazı belediye hizmetlerinin işçiler eli ile yürütüldüğü incelenmiştir.

Mali Hizmetler ve Zabıta Müdürlüğünde işçi çalıştırılması örnektir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 128 inci maddesi uyarınca devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eli ile görülmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/A maddesi uyarınca; mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenlerin bu kanunun uygulanmasında memur sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Danıştay 2 nci Dairesinin 27.04.1995 gün E.1994/352, K1995/1186 sayılı kararında;

Süreklilik arz eden işlerde yevmiyeli personel çalıştırılmayacağı ve uygulamanın sorumluluk gerektireceği hükme bağlanmıştır. Belirtilen Anayasa, Kanun ve Danıştay kararı hükmü dikkate alınarak memurlar eli ile yürütülmesi gerekli olan asli ve sürekli belediye hizmetlerinin işçiler eli ile yürütülmesinin mümkün olmadığı aksi davranışların sorumluluk gerektirebileceği hususu da bilenerек asli ve sürekli belediye hizmetlerinin memurlar eli ile yürütülmesi asli ve sürekli belediye hizmetlerinin işçiler eli ile yürütülmemesi, aksi davranışların sorumluluk gerektirebileceği bilinerek işlem yapılması sağlanmalıdır.

BELEDİYE MECLİSİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

8- Akhisar Belediye Meclisinin 03.01.2014 tarih ve 8 sayılı kararında, belediyeye ait gayrimenkullerde kiracılığı devam eden ve kira şartnamesi gereği her yıl kira artışı gereken yerler ile işgaliye ve ecrimisil artışlarının belirlenebilmesi için Belediye Encümenine yetki verildiği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddesinde, belediye meclisinin görev ve yetkileri sayılmış ve aynı maddenin (f) bendinde; Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek yetkisinin belediye meclisine verildiği halde, bu yetkinin devredilmesine dair bir hüküm bulunmadığı aşıkardır.

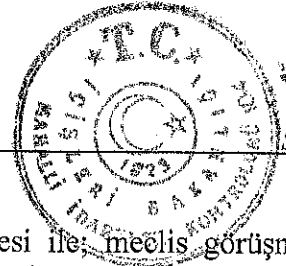
Dolayısıyla, yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine aykırı kararlar alarak, mevcut konuların yetkisiz kurullarda görüşülmesine son verilip, mevzuat hükümlerinde belirtilen yetkili kurullarda kararlar alınması sağlanmalıdır.

9- Belediye Meclisi görüşmeleri esnasında meclis müzakere tutanağı tutulmadığı, tutanak özeti şeklinde tutanaklar tutulduğu incelenmiştir.

Uygulama genel olmakla birlikte 04.12.2014 günlü meclis toplantısına ilişkin tutanak özeti örnektir.

5393 Sayılı Belediye Kanununun 20 nci maddesi uyarınca meclis görüşmelerinin görevlilerce tutanağa geçirileceği, başkan ve katip üyeler tarafından imzalanacağı, toplantıların meclis kararı ile sesli ve görüntülü cihazlara da kaydedilebileceği;

Hükme bağlanmıştır.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 16 ncı maddesi ile meclis görüşmelerinin katip üyeler ve divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirileceği ve başkanlık divanı tarafından imzalanacağı, toplantıların meclisin kararı ile sesli veya görüntülü cihazlara da kaydedilebileceği;

Kararların tutanaklara dayalı olarak yazılacağı, başkan ve katip üyelerce imzalanacağı, meclis kararlarına her yıl birden başlamak üzere birbirini izleyen karar numarası verileceği, belediye başkanı tarafından geri gönderildiği için yeniden görüşülen kararlara yeniden karar numarası verileceği, kararların bir sonraki toplantıda üyelere dağıtılacağı, ayrıca kararların aslının bir dosyada muhafaza edileceği,

Kapalı oturumlarda içeri görevli alınmamış ise tutanak ve kararların kâtip üyeler tarafından yazılacağı hükme bağlanmıştır.

Belirtilen Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak, meclis görüşme tutanaklarının tutulması, ayrıca meclis görüşmelerinin sesli ve görüntülü cihazlar ile kaydedilmesi, ses ve görüntü kayıtlarının düzenli bir şekilde muhafaza edilmesi,

Belediye meclisi görüşmelerine ilişkin tutanakların mecliste görüşülen okunan, konuşulan, her hususu tespit eder şekilde düzenlenmesi, görüşmelerden sonra meclis görüşme tutanaklarından karara yönelik tutanak özetlerinin çıkarılması, tutanak ve tutanak özetlerinden meclis kararlarının yazılması, bu kararların ve tutanakların belediye başkanı ve kâtip üyeler tarafından imzalanması, meclis kararlarından da karar özetlerinin çıkarılması, karar özetlerinin ilan edilerek halka duyurulması sağlanmalıdır.

10- İmar planı değişiklikleri ile ilgili meclis kararlarının bütün meclis üyeleri tarafından imzalanmadığı, söz konusu kararların başkan ve kâtipler tarafından imzalandığı, bu kararlarda imar planı değişikliğinin belediye meclisince onandığı ibaresine yer verilmediği, imar planı değişikliği yapılmasına oy birliği ile karar verildiğinin belirtildiği incelenmiştir.

05.03.2015 gün ve 22 sayılı meclis kararına ilişkin işlem örnek olmakla birlikte uygulama geneldir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 26.06.1989 gün ve 1-12-740-14131 sayılı genelgelerinde; 3194 sayılı İmar Kanununun 8/b maddesi gereğince belediyelerce onaylanan nazım ve uygulama imar planları ile plan revizyonları, plan değişiklikleri ve mevzi imar planlarına ilişkin onamaya esas belediye meclis kararları ve eki planların, belediye başkanı ve oturuma katılan tüm meclis üyeleri tarafından imzalanması gerektiği;

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün 17.07.1986 gün ve B-09-B01/99-2/201 sayılı genelgelerinde; Belediyesine yapılan onamaya esas meclis kararında, plan değişikliğinin 3194 sayılı yasanın 8/b maddesine göre "Onanmasına karar verildi" veya "Onandı" ifadesinin kullanılması gerektiği;

Belirtilmiştir.

3194 sayılı İmar Yasasının 8/b maddesi ve konuya ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanlığının yukarıda belirtilen genelgeleri hükümlerine uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

11- Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin hazırlanmadığı incelenmiştir.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; "Bu Yönetmelik kapsamında teftiş kurulu başkanlığı ve/veya müdürlüğü bulunan mahalli idareler, mevzuata uygun olarak hazırladıkları teftiş kurulu yönetmeliklerini İçişleri Bakanlığından alınacak uygun görüşten sonra yürürlüğe koyarlar. Söz konusu yönetmelik için uygun görüş alınmadan müfettiş ve müfettiş yardımcılığı kadrolarına atama yapılamaz."

Teftiş kurulu yönetmeliğinin hazırlanarak İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşünden sonra yürürlüğe konulması sağlanmalıdır.

12- Belediye Başkanının yurtdışı gezi ve temasları sonrasında Belediye Meclisini bilgilendirmediği incelenmiştir.

Belediye Meclisinin 02.03.2012 tarih ve 24 sayılı kararında, Belediye Başkanı Salih HIZLI, Belediye Başkan Yardımcısı Latif ÇAKMAK ile beraberlerinde 14 adet Belediye Meclis Üyesi ve 7 adet de Daire Müdürleri olmak üzere toplam 23 kişinin Mekke, Medine ve Cidde'yi kapsayan "yurtdışı inceleme ve araştırma gezisine" görevli olarak katılmalarına karar verildiği ancak, yurtdışı gezisi dönüşü Belediye Meclisinin bilgilendirdiğine dair herhangi bir toplantı tutanağına rastlanmamış oluşu konuya örnektir.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 20.06.2005 tarih ve B050MAH076000/5003-50520 sayılı 2005762 nolu Genelgesinin 7 nci bendinde; "yurtdışı görevlendirmeler ve temaslar hakkında, belediye meclisine ilk toplantıda bilgi verilecektir." düzenlemesi yer almıştır.

Bu nedenle, belediye başkanı ve diğer belediye görevlilerinin yurtdışından döndükten sonraki ilk meclis toplantısında, görevlendirmeler ve temaslar hakkında meclis üyelerinin bilgilendirilmesi ve bu hususun toplantı tutanaklarına geçirilmesi sağlanmalıdır.

13- Meclis görüşmelerine başlanırken önceki toplantıda alınan kararlara ilişkin tutanakta maddi hata bulunup bulunmadığının araştırılmadığı, meclis görüşme tutanaklarında da bu yönde bir kaydın bulunmadığı incelenmiştir.

05.10.2012 günlü meclis toplantısına ilişkin meclis görüşme tutanağı örnek olmakla birlikte uygulama geneldir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 11 inci maddesinde, başkanlık divanı yerini aldıktan sonra başkanın yoklama yaptıracağı, toplantı yeter sayısının olduğu anlaşıldığı takdirde birleşimi açacağı, gündeme geçilmeden bir önceki birleşimde alınan kararlara ilişkin tutanakta maddi hata bulunması durumunda, hatanın meclis kararı ile düzeltilerek başkanlık divanınca imzalanacağı hükme bağlanmıştır.

Belirtilen yönetmelik hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

14- Teftişe tabi dönem içerisinde İhtisas Komisyonu Raporlarının yeterince halka duyurulmadığı incelenmiştir.

Uygulama geneldir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "İhtisas Komisyonları" başlıklı 24 üncü maddesinin, "Komisyon raporları alenidir, çeşitli yollarla halka duyurulur ve isteyenlere meclis tarafından maliyetlerini aşmamak üzere belirlenecek bedel karşılığında verilir."

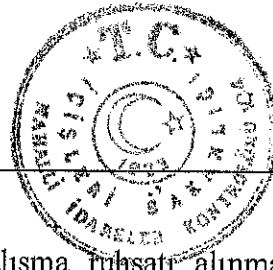
Hükmüne uygun olarak komisyon raporlarının, Akhisar Belediyesine ait internet sayfasında yayınlanmak suretiyle aleniliğinin sağlanması, çeşitli yollarla halka duyurulması ve maliyet bedeli meclisçe belirlenerek, talep olması halinde maliyet bedeli karşılığında isteyenlere verilmesi sağlanmalıdır.

BELEDİYE ENCÜMENİ İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

15- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı bulunmayan işyerlerine belediye encümenince ticaret ve sanattan men cezası ile para cezası verilmeyip, ruhsat alması için ihtar edilerek 1 aylık süre verildiği incelenmiştir.

03.01.2012 tarih ve 16 sayılı, 01.09.2015 tarih ve 1194 sayılı encümen kararları örnek olmakla birlikte emsalleri mevcuttur.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin değişik 6 ncı maddesi ile Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyerinin açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı, işyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemlerin bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma

mükellefiyetini ortadan kaldıramayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı,

Yönetmeliğin 4 üncü maddesi ile belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yetkili idarenin belediyeler olduğu,

Hükme bağlanmıştır.

1608 Sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında Kanununun 5728 sayılı Kanununun 66 ncı maddesi ile değişik 1 inci maddesi uyarınca, Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verileceği, bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebileceği, Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebileceği, emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirileceği, bu madde hükümlerinin ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Danıştay 11. Dairesinin 25.02.1981 gün ve E.1979/2030, K.1981/609 sayılı kararında; gerekli ruhsat almaksızın çalıştırılan işyerinin resmi izin belgesi alınıncaya kadar çalışmaktan alıkonulmasına dair belediye başkanlığı işleminin yerinde olduğuna,

Danıştay 11. Dairesinin E.1973/1673,K.1975/5590 sayılı kararında ruhsatsız çalıştırılan müesseselerin öncelikle ruhsat alınıncaya kadar faaliyetten men'i gerektiğine,

Karar verilmiştir.

3572 Sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne İlişkin Kanun, İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri ile, belirtilen Danıştay kararları da göz önünde bulundurularak işyeri açma ruhsatı almadan faaliyet gösteren müesseselerin yapılacak zabıta kontrolü ile tespit edilmesi, bu konuda tutulacak zabıtların 1608 sayılı Yasanın değişik 1 inci maddesi hükmü uyarınca, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinde belirtilen para cezasının uygulanması, ayrıca ruhsat alınıncaya kadar işyerinin kapatılması ve sorumluluk doğurabilecek uygulamalara kesinlikle meydan verilmemesi sağlanmalıdır.

16- Denetimimize tabi dönem içerisinde encümen karar özetleri tutanak defterinin usulüne uygun tutulmadığı incelenmiştir.

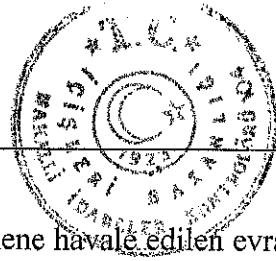
Encümen karar özetleri tutanak defterinin aşağıda yapılan açıklamaya uygun olarak encümen toplantıları esnasında tutulması sağlanmalıdır.

a) Encümen toplantısına başlanırken belediye başkanı tarafından encümene havale edilmiş bulunan bütün evrak ve belgelerin toplantıya getirilmesi, belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konuların encümende görüşülmemesi,

b) Defterin baş kısmına toplantıya başlanırken o toplantıya katılan bütün encümen üyelerinin isimlerinin yazılması,

c) Belediye başkanı tarafından encümene havale edilen evrak tarih ve numarasının defterin özel sütununa yazılması,

d) Yılbaşından yılsonuna kadar bütün karar özetlerine düzenli bir şekilde sırayla numara verilmesi, aynı numaraların genişletilmiş encümen kararlarına da verilmesi,

e) Toplantı esnasında belediye başkanı tarafından encüme havale edilen evrakın sıra ile görüşülmesi, görüşme neticesinde alınan kararın bütün unsurlarını kapsayacak şekilde yasal dayanakları da belirtilerek karar özeti şeklinde toplantı esnasında deftere yazılması,

f) Bir günde (oturumda) görüşülen ve karara bağlanan her hususun yukarıda açıklanan şekilde sıra ile görüşülüp, deftere yazılmasından sonra o toplantıda alınan en son karar özeti altına (Encümenimiz..... günü yapmış bulunduğu toplantıdano'danno'ya kadaradet hususu görüşerek karara bağlamıştır) şeklinde bir açıklamanın yazılması,

g) Bu açıklamanın altına toplantıya katılın katılmasın bütün encümen üyelerinin isim ve unvanlarının yazılması ve toplantı esnasında imzalarının alınması,

h) Toplantıya katılmayan üyeler var ise isimlerinin altına katılmama nedenleri (gelmedi, izinli, raporlu, görevli gibi) yazılması,

ı) Toplantı esnasında alınan karar veya kararlara muhalif olan üyeler varsa, isimlerinin altına(muhalif) ibaresinin yazılarak muhalif üye tarafından muhalefet şerhinin yazılarak imzalanması,

i) Encümen toplantılarından sonra belediye başkanı tarafından encüme havale edilen ve toplantı esnasında alınan kararlara uygun olarak genişletilmiş encümen kararlarının yazılması, bu kararların imzalı bir örneğinin yazılı dayanağı ile birlikte encümen karar aslı olarak encümen kararları dosyasında düzenli bir şekilde muhafaza edilmesi, kararların diğer örneklerinin ilgili birimlere veya ilgililerine zimmetle verilmesi,

j) Yıl başından yıl sonuna kadar bütün kararlara sıra ile numara verilmesi ve yıl sonunda yapılan en son toplantıya ilişkin açıklamanın altına (Encümenimizyılında yapmış bulunduğu adet toplantıda no'dan no'ya kadar adet hususu görüşerek karara bağlamıştır) şeklinde bir açıklama yapılması ve bu suretle yıl sonu kayıtlarının kapatılması;

Bu defterin temin edilerek yapılan açıklamaya uygun olarak encümen toplantıları esnasında tutulması sağlanmalıdır.

17- Belediye Encümeninin, Belediye Başkanının yetkisinde olan konularda karar aldığı incelenmiştir.

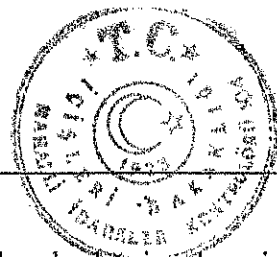
03.07.2012 tarih ve 778 sayılı Encümen Kararıyla, Akhisar Zeytin ve Kültür Festivali kapsamında, gösteriler yapacak Makedonya, Sırbistan, Bulgaristan ve Kosova halk oyunları ekipleri için yapılacak giderlerin belediye bütçesinden ödenmesine dair karar verilmesi örnektir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 38 inci maddesinde belediye başkanının, 34 üncü maddesinde de belediye encümeninin görevleri sayılmış olup, 38 inci maddenin (o) fıkrasında, temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak yetkisinin belediye başkanına ait olduğu hüküm altına alınmış olup, bu tarz konularda encümenin yetkisiz karar verme uygulamasına son verilmelidir.

18- Belediye başkanı tarafından encüme havale edilen evrak tarih ve numarasının deftere kaydedilmediği incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 35 inci maddesi uyarınca, belediye başkanı tarafından havale edilmeyen konuların encümende görüşülemeyeceği, belediye başkanı tarafından encüme havale edilen konuların bir hafta içinde görüşülerek karara bağlanacağı hükme bağlanmıştır.

Belirtilen Kanun hükmüne uygun işlem yapılması, belediye başkanı tarafından encüme havale edilen evrak tarih ve numarasının deftere kayıt edilmesi, encüme havale edilen evrakın en geç 1 hafta içinde encümence görüşülerek karara bağlanması ve belediye başkanı tarafından encüme havale edilmeyen hiçbir hususun encümende görüşülerek karara bağlanmaması sağlanmalıdır.

19- Belediye encümenince ödeme kararı niteliğinde kararlar alındığı incelenmiştir.

21.07.2015 tarih ve 1051 sayılı encümen kararı örnek olmakla birlikte emsali pek çoktur.

Belediye Encümeninin görev ve yetkileri 5393 Sayılı Belediye Kanununun 34 üncü maddesinde belirtilmiştir. Söz konusu madde ile ödeme yapılması konusunda belediye encümenlerine herhangi bir görev verilmemiştir.

Harcamaların nasıl yapılacağı, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 31-35 inci maddeleri ile Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği 15.08.2007 gün ve 26614 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak aynı tarihten itibaren yürürlüğe girmiştir.

Belediye Encümenince ödeme kararı niteliğinde encümen kararları alınmaması, belirtilen Kanun ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ödemelerin yapılması sağlanmalıdır.

İNSAN KAYNAKLARI İLE İLGİLİ İŞ VE İŞLEMLER:

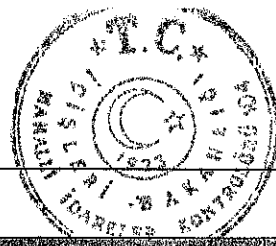
20- Akhisar Belediyesinin denetim tarihi itibarıyla personel durumunu gösterir tablo aşağıda düzenlenmiştir.

İstihdam Şekli	Kadro Sayısı/Vize	Dolu	Bos
Memur	348	168	180
Daimi İşçi	173	69	104
Sözleşmeli Personel	2	2	-
Meclis Üyesi/Başkan Yard.	2	2	-
Toplam	525	241	284

Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik eki Tasnif Cetvellerine göre Belediye C-11 grubunda bulunmaktadır. Yönetmelik ve eklerinde 22.05.2016 tarihinde yapılan değişiklikten sonra C-11 grubunda yer alan belediyelerde norm kadroda 348 memur kadrosu, 173 sürekli işçi kadrosu bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesine göre hesaplanan personel giderlerinin önceki yıl gelirlerine oranı aşağıda gösterilmiştir.

Yıl	Önceki Yıl Geliri	Yıl Yeniden Değerlendirilmiş Gelir	Yıl Kesinleşen Personel Girdi Top.	Oran
2011	43.693.406,08	47.057.798,35	10.597.354,04	22,52
2012	50.618.848,83	55.812.342,72	10.614.562,33	19,02
2013	58.833.439,90	63.422.448,21	11.827.895,22	18,65
2014	64.122.731,37	66.642.754,71	12.982.843,83	19,48
2015	59.089.501,68	65.063.450,30	14.566.252,81	22,39

Yılı	Önceki Yıl Geliri	Yıldan Yarıya Değerlendirilmiş Gelir Oranı	Değerlendirilmiş Gelir	Yıl (7 aylık) Bütçe Pers. Gid. Top.	Oran
2016	63.124.254,72	5,58	66.646.588,13	8.506.419,49	12,76

5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin 8 inci fıkrasına göre; "belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle, bu oranın aşılmasından dolayı oluşacak kamu zararı, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir."

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri dikkate alınarak, personel giderlerinin kontrol altında tutulması sağlanmalıdır.

21- Memurlara ait özlük dosyalarının bazılarında yemin belgelerinin bulunmadığı incelenmiştir.

Dudu Nur AKDERE'nin dosyası konuya örnektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 6 ncı maddesine göre; Devlet memurlarının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve kanunlarına sadakatla bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatla uygulamak zorunda oldukları, devlet memurlarının bu hususu "Asli Devlet Memurluğuna" atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirteceği ve özlük dosyalarına konulacak "Yemin Belgesi"ni imzalayarak göreve başlamaları,

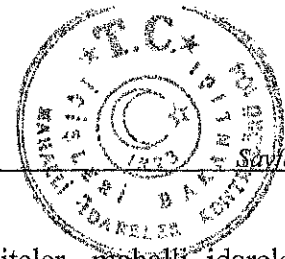
Asli Devlet Memurluğuna Atananların Yemin Merasimi Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesine göre; yemin metnini ihtiva eden 'yemin belgesinin yemini yapan memur tarafından merasimden sonra imzalanarak özlük dosyasına konulması, hususlarına uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

22- Belediye Başkanınca Etik Komisyonu kurulduğu ancak, etik kültürün yerleştirilmesi ve geliştirilmesine dair hizmet içi eğitimlerin yapılmadığı ifade edilmiştir.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin "etik komisyonu" başlıklı 29 uncu maddesinde; Kurum ve kuruluşlarda, etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek, personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak ve etik uygulamaları değerlendirmek üzere kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden en az üç kişilik bir etik komisyonu oluşturulur.

Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst yöneticisince belirlenir. Etik komisyonu üyelerinin özgeçmiş ve iletişim bilgileri, üç ay içinde Kurula bildirilir. Etik komisyonu, Kurul ile işbirliği içinde çalışır.

Aynı Yönetmeliğin "etik kültürün yerleştirilmesi ve eğitimi" başlıklı 25 inci maddesinde de; Kurul, etik kültürün yerleştirilmesi ve geliştirilmesi konusunda her türlü çalışmayı yapar, yaptırır, araştırma, yayım, anket, kamuoyu yoklaması, bilimsel toplantılar ve benzeri etkinlikler düzenler, kamu görevlileri için eğitim programları hazırlar, koordine eder, yürütür veya bu

konularda bakanlıklar, diğer kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, mahalli idareler ve konusunda uzman sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir.

Etik davranış ilkelerinin, kamu görevlilerine uygulanan temel, hazırlayıcı ve hizmet içi eğitim programlarında yer alması, kurum ve kuruluş yöneticilerince sağlanır.

Hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen Yönetmelik hükümlerine uygun işlem yapılarak, etik komisyonu oluşturulması ve personelin etik kültürü eğitimlerinin yaptırılması sağlanmalıdır.

23- Memurların mal bildirimlerinin önceki mal bildirimleri ile karşılaştırıldığına ilişkin herhangi bir bilgi veya belge ibraz edilememiştir.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 7'nci maddesi uyarınca; bu Kanun kapsamındaki görevleri devam edenlerin sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç Şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenileyecekleri, yeni bildirimlerin yetkili mercii tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılacağı;

Hükme bağlanmıştır.

Açıklanan Kanun hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

24- Emekli olan memurlardan mal bildirimini alınmadığı ifade edilmiştir.

3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun 6 ncı maddesinin (f) bendi gereğince, emekli olan memurlardan ayrılma tarihlerini izleyen bir ay içinde mal bildirimini alınması gerektiğinden, bundan böyle emekli olup da mal bildirimini vermeyen memurlardan mal bildirimlerinin alınması sağlanmalıdır.

ZABITA HİZMETLERİ:

25- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre C-11 gurubunda yer alan Akhisar Belediye Başkanlığı için (1) Zabıta Müdürü, (5) Zabıta Amiri, (14) Zabıta Komiseri, (84) adet Zabıta Memuru kadrosunun öngörüldüğü ve buna uygun olarak kadro ihdaslarının yapıldığı, ancak şu anda zabıta hizmetlerinin; Zabıta Müdürü M. Hasan KARABACAK tarafından asaleten yürütüldüğü, ayrıca diğer zabıta hizmetlerinin (5) Zabıta Komiseri, (31) Zabıta Memuru tarafından yürütüldüğü incelenmiştir.

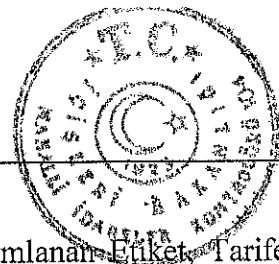
5393 sayılı Belediye Kanununun 51 inci maddesi gereğince; belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, Belediye Meclisi tarafından alınan ve Belediye Zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Belediye zabıta teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, zabıta memurlarının niteliklerini, görevde yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetleri ile çalışma usul ve esaslarını belirleyen Belediye Zabıta Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca düzenlenmiş 11.04.2007 gün ve 26490 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Belirtilen Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde Belediye zabıtasının görevleri, 11 inci maddesinde yetkileri, 12 nci maddesinde de sorumluluğu belirlenmiştir.

Belediyenin en önemli hizmet birimlerinden birinin belediye zabıta birimi olduğu, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin 8 inci fıkrası ile geçici 1 inci maddesi hükmü de göz önünde bulundurularak, norm kadroya uygun olarak yapılacak atamalarla zabıta memur sayısının artırılarak daha etkin bir zabıta biriminin oluşturulması, Belediye Zabıta Yönetmeliği ile diğer Kanun ve Yönetmeliklerle zabıta birimine verilen görevlerin noksatsız yapılması sağlanmalıdır.

26- Belediye zabıta birimince esnafların satışa sunduğu ürünlerine etiket koyup koymadıklarının yeterince denetlenmediği görülmüştür.

13/06/2003 tarih ve 25137 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Etiler, Tarife ve Fiyat Listeleri Yönetmeliğinin 14 üncü maddesindeki "Bakanlık ve belediyeler, bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işleri yürütmekle ayrı ayrı görevlidirler." ve 15 inci maddesindeki "Bakanlık Müfettişleri ve Kontrolörleri ile Bakanlıkça ve belediyelerce görevlendirilecek personel; mağaza, dükkan, ticarethane gibi her türlü mal satılan veya hizmet sunulan yerlerde, Kanununun 12 nci maddesi ve bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak denetleme yapmaya görevli ve yetkilidirler. Yapılan denetimlerde bu Yönetmeliğe aykırılıkların tespiti halinde satıcılar hakkında Kanununun 25 ve 26 ncı madde hükümleri uygulanır. Yetkili ve görevli kişi ve kuruluşlara her türlü bilgi ve belgelerin doğru olarak ve istendiği zaman gösterilmesi, asıl veya onaylı kopyalarının verilmesi zorunludur." hükmü yer aldığından, zaman zaman işyerlerinin bu yönden de denetlenmesi ihmal edilmemelidir.

27- İşyerlerindeki malzemelerin bazı yerlerde kaldırımlarda geçişi engelleyecek şekilde sergilendiği, kaldırımların ve yolların araç ve yaya trafiğini engelleyecek şekilde işgal edilmekte olduğu, ancak belediye zabıtasınca bu konuda yapılan işlemlerin yeterli düzeyde olmadığı incelenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 52 nci maddesinde; "Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:

-Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali,

-Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,

-Motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgali (Bisiklet ve motosikletler hariç)

İşgal harcına tabidir.

Yukarıda sayılan yerlerin izinsiz işgalleri mükellefiyeti kaldırmaz.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 38 inci maddesinde de; "Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışa arz eden kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir..."

Hükümleri yer almaktadır. Bu nedenle, zabitanın Kanun hükümlerini yerine getirmesi sağlanmalıdır.

28- Pazar yerlerinde özel güvenlik hizmeti sağlanmadığı ifade edilmiştir.

Pazar Yerleri Hakkında Yönetmeliğin 22 nci maddesinin 2 nci fıkrasında; "Pazar yerlerinin, burada faaliyet gösterenlerin ve tüketicilerin güvenliğini sağlamak ve belediye zabıtasına yardımcı olmak üzere 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun hükümlerine göre özel güvenlik hizmeti sağlanabilir." Hükmü yer almaktadır.

Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu Akhisar Belediyesinde zabıta biriminde çalışan personel sayısının da az olduğu göz önüne alındığında, pazar yerlerinde özel güvenlik elamanı bulundurulması tavsiyeye değer görülmüştür.

29- Gönüllü zabıta teşkilatı kurulmasına yönelik bir çalışmanın yapılmamış olduğu ifade edilmiştir.

Belediye Zabıta Yönetmeliğinin 49 uncu maddesi uyarınca; zabıta hizmetlerinin desteklenmesine ihtiyaç duyulan yerlerde 09.10.2005 gün ve 25981 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği hükümlerine göre gönüllü zabıta teşkilleri kurulmasının belediyece teşvik edileceği hükme bağlanmıştır.

Belirtilen yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurularak gönüllü zabıta teşkillerinin kurulmasına yönelik çalışmaların yapılması tavsiyeye değer görülmüştür.

İMAR İŞLERİ:

30- Denetim dönemi içerisinde imar planı değişiklikleri taleplerinin belediye meclisinde görüşülerek, bu taleplerden toplam 76 adetinin kabul edilmiş ve onaylanmış olduğu incelenmiştir.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 14.06.2014 tarihinde 29030 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğüne girmesi ile Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik yürürlükten kalkmıştır. Artık plan yapımında veya değişikliklerinde bu yönetmeliğe göre hareket edilmesi gerekmektedir.

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "Planların Onaylanması ve Yürürlüğe Girmesi" başlıklı 32 nci maddesinde;

(1) Çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikler idarelerin karar mercilerince onaylanarak yürürlüğe girer. Ancak, uygulama imar planı kesinleşmeden imar uygulaması yapılamaz.

(2) Mekânsal planlar ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikleri ilgili mevzuatı doğrultusunda karar almaya yetkili mercilerce onaylanmadan önce Bakanlık sistemi üzerinden Plan İşlem Numarası alınması zorunludur.

(3) Çevre düzeni planlarının kesinleşmeyen kısımlarını kapsayan imar planları onaylanmaz.

(4) Plan onaylamaya yetkili idarelerin karar mercilerince uygun görülmeyen imar planı teklifleri gerekçeleri belirtilmek suretiyle idarelerce otuz gün içinde ilgisine yazı ile bildirilir.

(5) Planlar plan notları, plan raporları ve ekleriyle birlikte onaylanır. Onay metninde açıkça belirtilmese dahi plan raporu ve diğer eklerin plan paftaları ile birlikte onaylandığı kabul edilir.

(6) Kesinleşen planların her bir paftasının önyüzüne Plan İşlem Numarası ile onay tarih ve sayısının yazılarak mühürlenmesinin zorunlu olduğu,

Yine aynı Yönetmeliğin "Planların İzlenmesi ve İncelenmesi" başlıklı 35 inci maddesinde de;

(1) Planların, üst kademe planlara, bu Yönetmeliğe ve imar mevzuatına uygunluğunun sağlanması, planı yapan ve onaylayan idarelerin sorumluluğundadır. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında il özel idarelerince onaylanan her tür ve ölçekteki mekânsal planların; üst kademe planlara, 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Yönetmeliğe uygunluğunu izleme ve inceleme işlerini Bakanlık yürütür.

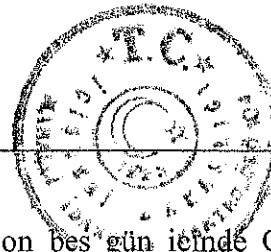
(2) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerce, dışında il özel idarelerince onaylanan mekânsal planlar kesinleştikten sonra incelenmek üzere en geç on beş gün içinde İl Müdürlüğüne iletilir.

(3) Mekânsal planlar ile bu planlara ilişkin revizyon, ilave ve değişiklikleri, plan notları, plan raporu, onaya esas ilgili idare meclisi kararı ile diğer bilgi ve belgelerle birlikte Bakanlıkça belirlenen formatta ve sayısal ortamda iletilir.

(4) İletilen mekânsal planlar incelenerek gerekli değerlendirmeler yapılır. Bakanlıkça, planlarda; usul, şekil, üst ölçekli planlar ve Bakanlıkça yayımlanan yönetmeliklere aykırılık tespit edilmesi halinde, gerekli düzeltmelerin yapılması ve aykırılığın giderilmesi amacıyla ilgili idare bilgilendirilir.

(5) Bakanlık, planların incelenmesini resen veya İl Müdürlükleri aracılığı ile yapabilir." esasları düzenlenerek hüküm altına alınmıştır.

Yeni yönetmeliğin ilgili kısımlarında da ifade edildiği üzere artık değişiklikler meclisçe onaylanmadan önce Bakanlık sistemi üzerinden Plan İşlem Numarası alınması, onaylanan

mekânsal planlar kesinleştikten sonra incelenmek üzere en geç on beş gün içinde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne iletilmesi ve planlar incelenerek gerekli değerlendirmeler yapıldığında aykırılık tespit edilip belediyeye bildirilmesi halinde de gerekli düzeltmelerin yapılarak aykırılıkların giderilmesi,

Ayrıca; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi uyarınca hazırlanan Nazım İmar Planının, 5216 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin son fıkrası, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18/c maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanununun 8/b maddesi hükümleri uyarınca büyükşehir belediye meclisince onaylanması gerektiğine ilaveten, nazım plâna uygun olarak hazırlanacak uygulama imar plânlarının ilçe belediye meclisi ile büyükşehir belediye meclisince onaylanması gerektiği hususlarına dikkat edilerek değişen mevzuata uygun işlemlerin yapılması sağlanmalıdır.

31- İncelenen yapı ruhsatı dosyalarında Yol Kotu Tutanağı'na rastlanılmamıştır. ✱

20.07.2016 gün ve 383 sayılı yapı ruhsat dosyası konuya örnektir.

Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin "Yapı Ruhsatı İşleri" başlıklı 57 nci maddesine göre, Yeni inşaat, ilâve ve esaslı tadilat yapmak üzere parselde ait imar durum belgesi, yol kotu tutanağı, kanal kotu tutanağı ve uygulama imar plânına esas onaylı jeolojik ve jeoteknik etüt raporunun parselin bulunduğu alana esas bölümünü almak için; yapı sahipleri veya vekilleri başvuru dilekçelerine aplikasyon krokisini ve tapu kayıt örneği veya istisnai hâllerde tapu kayıt örneği yerine geçen belgeleri ekleyerek ilgili idareye müracaat edeceği belirtildiğinden, yönetmelik hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

32- Yapı ruhsatlarında inşaatın başlama tarihinin belirtilmediği incelenmiştir. ✱

20.07.2016 tarih ve 2016/383 nolu ruhsatta inşaatın ne zaman başladığının belirtilmemiş olması konuya örnektir.

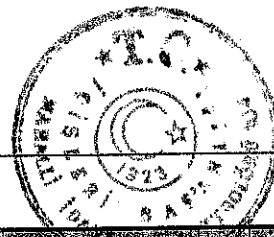
3194 sayılı İmar Kanununun 29 uncu maddesinde, yapıya başlama müddetinin ruhsat tarihinden itibaren iki yıl olduğu, bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsatın hükümsüz sayılacağı hükmü yer aldığından, yapının başlama tarihinin belirlenebilmesi açısından yapı ruhsatlarında ilgili sütunun eksiksiz doldurulması sağlanmalıdır.

33- Denetime tabi dönem içerisinde, çok sayıda 3194 sayılı İmar Kanununun 15 ve 16 nci maddesine göre ifraz ve tevhit işlemine ilişkin karar alındığı incelenmiştir.

İmar planlarının uygulanması amacıyla girişilecek düzenleyici ilkeler, 3194 sayılı İmar Kanununun 18 inci maddesinde ve İmar Kanununun 18 inci Maddesi Uyarınca Yapılacak Arazi ve Arsa Düzenlemesi ile İlgili Esaslar Hakkında Yönetmelikte yer almıştır. 3194 sayılı İmar Kanununun 18 inci maddesi ile getirilen arazi ve arsa düzenlemelerinin uygulanması, aynı maddeye istinaden çıkartılan Yönetmelikle düzenlenmiştir. Buna göre, ifraz ve tevhit işlemleri, arazi ve arsa düzenlemesi yapılmış imar adalarındaki bir veya birkaç parselde, yerleşim alanlarındaki kadaströ parselde, maliklerin başvurusu üzerine imar planı ve mevzuatına uygun olmak şartıyla yapılabilir. Parselasyon haritası düzenlenebilmesi için ortada bir imar planının olması, tevhit ve ifraz isteminin de, parselasyona tabi tutulan alan içindeki bu plan esaslarına uygun düşüp düşmediğinin incelenmesi sonrasında karara bağlanması gerekmektedir.

Dolayısıyla, ifraz ve tevhit işlemlerinin anılan Kanun ve Yönetmelik hükümleri iyice irdelenerek gerçekleştirilmesi sağlanmalı, aksi halde ilgililerin hukuki sorumlulukla karşı karşıya kalacakları bilinmelidir.

34- Denetime tabi dönem içerisinde verilen yapı ruhsatı, yapı kullanma izni ve imar durumları ile imar plan tadilatları aşağıya çıkarılmıştır.

Yılı	İmar Durumu	İnşaat Ruhsatı	İskan Ruhsatı	Yapı Denetim İm. Ruhsatı	İmar Plan Tadilatı
2011	922	382	1211	96	6
2012	1144	526	1119	187	25
2013	1292	691	1418	205	10
2014	1445	686	1232	307	22
2015	2017	901	804	365	10
2016	1223	347	359	251	10
TOPLAM	8043	3533	6143	1411	83

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere, denetime tabi dönem içerisinde 3533 adet yapı ruhsatı verilirken, 6143 adet yapı için kullanma izni verildiği görülmektedir.

3194 Sayılı İmar Kanununun 30 uncu maddesi hükmü uyarınca "Yapı Kullanma İzni" verilmeden evvel, aynı Kanunun 22 nci madde hükmü gereği, verilen Yapı Ruhsatındaki belgelerin tam olup olmadığının araştırılması ihmal edilmemeli ve söz konusu Kanunun ilgili madde hükümlerindeki gereklerin yerine getirilmemesi durumunda hiçbir yapıya "Yapı Ruhsatı" ve "Yapı Kullanma İzni" verilmemeli, ayrıca yapılara yapı ruhsatı verilirken "3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesi gereğince, 2.11.1985 tarihli ve 18916 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3030 sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Tip İmar Yönetmeliğinin adı "Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği" olarak değiştirilmiştir. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği hükümlerine uyulmasının yanı sıra uygulamada;

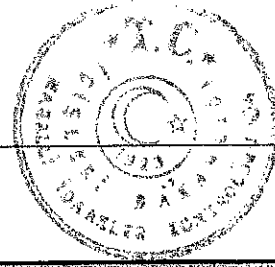
a)- 06.07.2004 tarih ve 25514 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5198 sayılı "Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun 12 nci madde hükmü gereğince, binalara yapı kullanma izin belgesi verilmeden önce ilgililerden, o bina inşaatından dolayı Sosyal Sigortalar Kurumu'na borçlarının olmadığına dair belgenin istenmesi,

b)- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Sigorta İşlem Genel Müdürlüğünce yayımlanan ve 506 sayılı Kanunda 5198 sayılı Kanun ile yapılan "Düzenlemeler" konulu 12.07.2004 tarih ve 553641 sayılı Genelgenin 1-1 inci madde hükmü gereğince, yapı ruhsatlarının birer nüshalarının veya tasdikli fotokopilerinin ya da ruhsattaki bilgileri (ruhsat verilen kimselerin adı, soyadı veya unvanı, ruhsat tarihi, yapının adresi, sınıfı, grubu, yüzölçümü vb.) gösteren listelerin her ay S.G.K. İl Müdürlüklerine gönderilmesi,

c)- 3194 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi hükmü uyarınca, yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılacağı ve yeniden ruhsat alması gerektiği,

d)- Yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişilere kesinlikle müsaade edilmemeli, kaçak yapı yapanlara gerekli yasal uygulamalar yapılarak Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmalıdır. Aksi takdirde ilgililerin sorumlu olacağı bilinmelidir.

35- 20.06.2011 – 01.08.2016 tarihleri arasında, ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılarla ilgili uygulamalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	Tespit edilen Kaçak Yapı	Yıkım Verilen Yapı Sayısı	Cezası Yapı Sayısı	Yıkılan Yapı Sayısı	Oranı %	Para Cezası Verilen Yapı Sayısı	Toplam Ceza Miktarı
2011	2	2	-	-	0	2	22.800,00
2012	8	8	-	-	0	8	81.120,90
2013	9	9	1	1	11	9	34.089,32
2014	2	2	2	2	100	2	5.186,39
2015	27	27	4	4	14,8	27	114.437,36
2016	18	18	2	2	11,1	18	22.478,10

3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci maddesinde; "Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir." hükmü yer almakta olup, şayet yasal hale getirilememiş veya yasal hale getirilmesi mevzuat açısından mümkün olmayan yapıların yıkım işlemleri hızlandırılmalıdır.

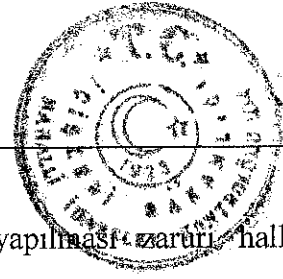
36- İlçede yapıyı devam eden inşaatların etrafına güvenlik önlemlerinin alınmadığı, bu hususun fen işleri ve zabıta ekiplerince kontrol edilmediği, güvenlik önlemi almayan inşaat sahipleri hakkında herhangi bir cezai yaptırımın uygulanmadığı incelenmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 34 üncü maddesi ile inşaat ve tamiratın devamı ve bahçelerin tanzim ve ağaçlandırılması sırasında yolun ve yaya kaldırımlarının, belediye veya valiliklere ve komşulara ait yerlerin işgal edilmemesi ve buralardaki yeraltı ve yerüstü tesislerinin tahrip olunmaması ve bunlara zarar verilmemesi, taşıt ve yayaların gidiş ve gelişinin zorlaştırılmaması, yapının yol sınırına üç metre ve daha az mesafede yapıldığı takdirde her türlü tehlikeyi önleyecek şekilde yapı önünün tahta perde veya münasip malzeme ile kapatılması ve geceleri aydınlatılmasının mecburi olduğu,

Yapının yol kenarına yapıldığı takdirde ilgili idarece takdir edilecek zaruri hallerde yaya kaldırımlarının bir kısmının işgaline yayalar için uygun geçiş sağlamak ve yukarıdaki tedbirler alınmak şartıyla müsaade olunabileceği,

Bu gibi hallerde mülk sahibi veya inşaatı deruhte eden kişi veya kuruluşun sahiplerinin gelip geçenlere zarar vermeyecek ve tehlikeyi önleyecek tedbirleri alacakları,

Zemin katlarda, dükkan yapılmasına müsaade edilen yapılarda, yaya kaldırımı ile aynı seviyedeki ön bahçeleri yayaya açık bulundurulacak, yayaların can emniyetini tehlikeye düşürecek duvar ve maniaların yapılamayacağı,

Bu gibi yerlerde ve parsel hudutlarına merdiven yapılması zaruri hallerde riht yüksekliğinin 0,15 metreden fazla olamayacağı;

Aynı Kanununun 42 nci maddesi ile bu Kanununun 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerinde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmeyen veya bu maddelere aykırı davranan yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müelliflerine, fenni mesullere, yapı müteahhidine ve şantiye şefine, ilgisine göre ayrı ayrı olmak üzere ikibin Türk Lirası, (2016 yılı için 3.161,42 TL.) bu fiillerin çevre ve sağlık şartlarına aykırı olması halinde dörtbin Türk Lirası, (2016 yılı için 6.322,85 TL.) can ve mal emniyetini tehdit etmesi halinde altıbin Türk Lirası (2016 yılı için 9.484,27 TL.) idari para cezası verileceği;

Hükme bağlanmıştır.

Belirtilen Kanun hükümlerine uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

37- Mahallin ve çevrenin özelliklerine göre yapılar arasında uyum sağlamak, güzel görünüm elde etmek amacı ile dış cephe, boya ve kaplamalar ile çatının malzemesini ve rengini belirlemek hususunda belediyeye verilen yetkinin kullanılmadığı, bu konuda meclis kararı alınmadığı incelenmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 21 inci maddesinin son fıkrası ile belediyelerin mahallin ve çevrenin özelliklerine göre yapılar arasında uyum sağlamak, güzel bir görünüm elde etmek amacı ile dış cephe, boya ve kaplamaları ile çatının malzemesini ve rengini tayin etmeye yetkili oldukları;

Hükme bağlanmıştır.

Kanun hükmüne uygun olarak, konuyla ilgili meclis kararı alınması ve uygulama yapılması tavsiyeye değer görülmüştür.

38- Şehir içi yollarda bisiklet yolları, bisiklet istasyonları ve bisiklet park yerlerinin yeterli olmadığı görülmüştür.

03.11.2015 tarih ve 29521 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, Şehir İçi Yollarda Bisiklet Yolları, Bisiklet İstasyonları ve Bisiklet Park Yerleri Tasarımına ve Yapımına Dair Yönetmeliğin 4 ve 14 üncü maddelerinde, bisiklet yolu ve bisiklet yolunun güzergâhındaki karayolları ile kesişim noktasında, en az 1/500 ölçekli yol projesi yapılıp, büyükşehir belediyelerinde UKOME kurul kararı, diğer belediyelerde ise il/ilçe trafik komisyonu kararına istinaden belediye meclisi kararı ile uygulanır. Ayrıca, bisiklet yolları 14/6/2014 tarihli ve 29030 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğine uygun olarak yapılan uygulama imar planında ve varsa ulaşım ana planında gösterilmesi, bisiklet yolları, bisiklet işletme ve park istasyonlarının bakım, onarım, denetim ve güvenlik işleri, 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydı ile ilgili belediyeye ait olup, istasyonların işletilmesi ilgili belediyece yapılır veya yaptırılır. Ayrıca, aynı Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesinde, "Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte mevcut bisiklet yolları 5 yıl içerisinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilir."

Hükmüne uygun olarak, Akhisar Belediyesinin konumu ve turistik bir ilçe olmasından dolayı, bir an önce bisiklet yolunun planlanması ve yapılması sağlanmalıdır.

39- İlçenin sosyal ve teknik alt yapı alanlarında engelliler için bazı düzenlemelerin yapıldığı görülmüş ise de çalışmaların yeterli olmadığı anlaşılmıştır.

3194 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi uyarınca, fiziksel çevrenin engelliler için ulaşılabilir ve yaşanılabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda, Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standardına uyulması zorunlu olduğundan, buna uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

40- Yapı kullanma izin belgesi düzenlendikten sonra sığınak amacıyla yapılmış bölümlerin bu maksat için kullanılıp kullanılmadıklarının kontrol edilmediği anlaşılmıştır.

Sığınak Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinde "Sığınak yeri ayrılması zorunlu bulunan

bina ve tesislere, ruhsat eki mimari projesinde gerekli sığınak yeri ayrılmadıkça ve gerekli bilgiler mimari, statik ve mekanik tesisat projelerine işlenmedikçe yapı ruhsatı düzenlenemez. Yapı inşa edildiğinde, Yönetmeliğe ve yapı ruhsatı eki projelerine uygun olarak sığınak tesis edilmedikçe ve denetime yönelik fenni mesuliyet üstlenen mimar ve mühendislerin denetim raporlarında sığınakla ilgili hususlar belirtilmedikçe, yapı kullanma izni veya kısmi kullanma izni verilemez. Ruhsat eki onaylı mimari projenin bir örneği ile denetime yönelik fenni mesuliyet üstlenen mimar ve mühendislerin uzmanlık alanlarına uygun denetim raporlarının sığınaklara ilişkin bölümü, ilgili idarelerce mülki idare amirliğine gönderilir. Yapı kullanma izni verilmiş yapıların sığınak olarak ayrılmış bölümlerinde Yönetmeliğe aykırı olarak değişiklik yapılamaz.

Sığınaklar, barışta 13 üncü maddeye aykırı olmamak koşuluyla, kat malikleri kurulunun oybirliği kararı ve mülki amirin izniyle, bina veya tesisin işletme veya kullanma bütünlüğünü bozmadan ortak alanlar kapsamında kalan başka amaçlarla kullanılabilir. Ancak, gerektiği anda sığınak olarak kullanılabilmesi için Yönetmelikte belirtilen sığınak özelliklerinin kaybedilmemesi gerekir. Bu uygulama yapı ve tesislerde ayrılması zorunlu ortak alanların ayrıca ayrılması zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

Bu hükümlere uyulmadığının mülki amirlik veya ilgili idareler tarafından tespiti halinde, ilgili idarelerce 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci maddesi kapsamında tebligat yapılır. Maliki, müteahhidi veya yöneticisi tarafından en geç bir ay içerisinde aykırılık giderilir. Süresi içerisinde aykırılığın giderilmemesi durumunda, aykırılık ilgili idareler tarafından giderilir ve bedeli 3194 sayılı İmar Kanununa göre ilgililerinden tahsil olunur." hükmü gereğince,

Denetimlerin yapılarak, sığınakların amacı doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığının kontrolü Yönetmelik hükmüne uygun olarak yapılması sağlanmalıdır.

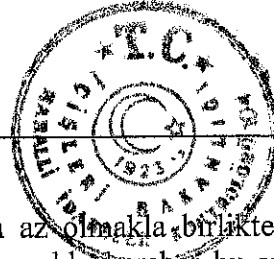
41- Akhisar Belediye Başkanlığınca mahalle olarak katılan köylerdeki, katılmadan önceki mevcut yapıların ve işyerlerinin ruhsatlandırılması ile ilgili 6360 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılmadığı incelenmiştir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 35 inci maddesindeki geçici maddesinin (14 üncü) bendinde, "Bu Kanunla mahalleye dönüşen köylerde, bu Kanunun yayımlandığı tarih ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa göre oluşturulan Ulusal Adres Bilgi Sistemine kayıtlı veya Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uydu fotoğraflarıyla tespit edilen, entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapılardaki işletmeler ile bu yerlerde oturanların ihtiyaçlarını karşılayacak bakkal, manav, berber, fırın, kahve, lokanta, pansiyon, tanıtım ve teşhir büfeleri, yerleşim yeri halkı tarafından kurulan ve işletilen kooperatifler işletme ruhsatı almış sayılır. Bu işletmelerin bulunduğu binalar ile konutlardan, bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar bitirilmiş olanlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya belediye ya da üniversiteler tarafından fen ve sanat kuralları ile ilgili mevzuat hükümlerine uygun yapıldığı tespit edilenler ruhsatlandırılmış sayılır. Ayrıca, bu yapılar elektrik, su ve bunun gibi kamu hizmetlerinden yararlandırılır. Ancak, bu fıkranın öngördüğü uygulamaların özel kanun hükümlerine aykırı olması durumunda, özel kanun hükümleri geçerlidir."

Hükmü uyarınca, tespitler yapılmalı ve bu kanunun yayımlandığı tarihten sonraki işletmeler ve yapıların mevcut Kanun hükümlerine göre ruhsatlandırılması sağlanmalıdır.

42- Akhisar Belediyesi'nin mevcut otoparkların yeterli olmadığı, şehir merkezindeki bütün cadde ve sokakların otopark gibi kullanılmakta bulunduğu, söz konusu uygulamanın şehircilik açısından estetik bir görüntü oluşturmadığı, binalarda otopark olarak düzenlenen sahaların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığının denetlenmediği ve Otopark Yönetmeliği uygulamasının yapılmadığı incelenmiştir.

Otopark Yönetmeliğinin değişik 2 nci maddesi uyarınca; Bu Yönetmeliğin 27.06.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanun kapsamında kalan belediyelerde, son nüfus sayımına göre nüfusu

10.000 ve daha fazla olan yerleşmelerde, nüfusu 10.000'den az olmakla birlikte imar planı onaylanmış yerleşmelerde ve alanlarda ve imar planı bulunmamakla beraber bu yönetmeliğin uygulanacağına, dair Belediye Meclis veya İl İdare Kurulu kararı alınan bütün yerleşmelerde uygulanacağı, hükme bağlanmıştır.

Bununla beraber Otopark Yönetmeliği 3194 sayılı İmar Kanununun 37 ve 44 üncü maddelerine binaen hazırlanan "Yerleşme yerlerinde araçların yol açtığı, trafik sorunlarının çözümü için otopark yapılmasını gerektiren bina ve tesislerin neler olduğunun ve otopark ihtiyacının miktar, ölçü ve diğer şartlarının tesbit ve giderilme esaslarını aynı Kanunun 5 inci maddesinde tanımlanan ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümünü gösteren imar planlarına uygun olarak düzenlemektir." Denilmektedir. Yönetmeliğin 4/f bendinde "Meskun alanlar, kentsel sit alanları, üzerinde korunacak yapı bulunan parseller, arazinin jeolojik ve topografik yapısı, giriş-çıkış, trafik emniyeti sağlanamaması gibi imar planındaki konumundan kaynaklanan nedenlerle otopark ihtiyacının parselinde karşılanması mümkün olmayan durumlara ilişkin ilkeler, belediye meclis veya il idare kurulu kararı ile belirlenir. Münferit talepler bu ilkelere göre değerlendirilir. Üzerinde tescilli 1, 2 ve 3 üncü grup yapı bulunan kentsel sit alanı içinde veya dışındaki parseller hariç, parselinde otopark ihtiyacı karşılanamayan durumlarda belediyesince veya valilikçe bu Yönetmelik hükümlerine göre belirlenecek otopark bedeli alınır." Ayrıca, aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinde, "Üzerinde tescilli 1, 2 ve 3 üncü grup yapı bulunan kentsel sit alanı içinde veya dışındaki münferit parsellerde yeni yapı, tadilat, ilave, güçlendirme ve restorasyona yönelik yapı ruhsatı taleplerinde ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi aşamasında otoparkın parselinde karşılanmadığı durumlarda otopark bedeli alınmaz. Otopark Yönetmeliğine uygun olarak inşa edilen mevcut binalarda veya bağımsız bölümlerde yapılmak istenilen, sadece kullanım amacına yönelik olanlar da dahil ruhsata tabi tüm değişiklik ve ilaveler, otopark aranmasını gerektirecek nitelik ve büyüklükte ise, otopark tesisi aranır. Parselinde veya yapıda karşılanamayanlar için Yönetmeliğe uygun olarak otopark bedeli istenir."

Yönetmelik hükümlerine uygun kararlar alınması ve yapılması, alınan otopark bedelinin usulüne göre uygulanması gerektiğinin bilinmesi ve buna göre işlem yapılması sağlanmalıdır.

TEMİZLİK VE ÇEVRE İLE İLGİLİ İŞLER :

43- İlçenin genel temizlik işlerinin ihale yapılmak suretiyle şirketlere yaptırıldığı ancak, temizlik hizmetlerinin gereği gibi yapıp yapılmadığının yeterince denetlenmediği ayrıca, bazı cadde ve sokakların iyi temizlenmediği görülmüştür.

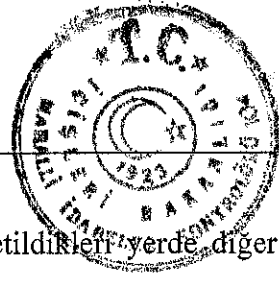
Hizmet satın alınması suretiyle yaptırılan cadde ve sokakların temizliğinin, yüklenici tarafından şartname ve iş programına uygun olarak yapıp yapılmadığının, kontrol ekiplerince denetlenmesi ihmal edilmemeli, şartname hükümlerine aykırı hareket edilmesi durumunda da, yüklenici hakkında sözleşmede belirtilen cezai hükümlerin uygulanması sağlanmalıdır.

44- Çevre biriminin kurulmadığı incelenmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve konu ile ilgili diğer mevzuatın gereklerini yerine getirmek üzere belediyenin hacmine uygun olarak çevre ile ilgili birimin kurulması, bu konuda hizmet yapmak üzere personel görevlendirilmesi, belirtilen Kanun ve bu Kanuna, bağlı olarak yürürlüğe konulan Yönetmelikler hükümlerine uygun olarak çevre hizmetlerinin ifa edilmesi sağlanmalıdır.

45- Atıkların toplanırken ayrıştırılmadığı ifade edilmiştir.

Atık Yönetimi Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının ç) bendine göre; "Atıkların kaynağında ayrı toplanması, geçici depolanması, taşınması ve işlenmesi sırasında su, hava, toprak, bitki, hayvan ve insanlar için risk yaratmayacak, gürültü, titreşim ve koku yoluyla rahatsızlığa neden olmayacak, doğal çevrenin olumsuz etkilenmesini önleyecek ve böylece çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek yöntem ve işlemlerin kullanılması esastır."

e) bendine göre; "Farklı türdeki atıkların kaynağında/üretildikleri yerde diğer atıklarla karıştırılmaksızın, sınıflandırılarak ayrı toplanması esastır."

Aynı Yönetmeliğin 8. inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre; "Büyükşehir ilçe belediyeleri;

a) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hükümlere uymakla,

b) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların oluşumunun önlenmesi ve atık azaltımını da içeren atık yönetim planlarını hazırlamak, Bakanlığa sunmak, bu plan doğrultusunda çalışmalarını yürütmek ve gerekli önlemleri almakla,

c) Büyükşehir belediyesinin atık yönetim planlarının hazırlanmasına katkı sağlamakla,

ç) Belediye atıkları ile ilgili mevzuat kapsamında yönetiminden sorumlu olduğu atıkları kaynağında ayrı toplamak/toplattırmakla, aktarma istasyonuna taşımakla ve ikili toplama sistemi ile atık getirme merkezi kurmak/kurdurtmakla, toplanan atıklara ilişkin bilgi ve belgeleri Bakanlığa sunmakla,

d) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını, taşınmasını ve işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almakla, yükümlüdürler."

Yönetmelik hükümlerine uyulması sağlanmalıdır.

46- Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında işlem yapılmadığı ifade edilmiştir.

Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği'nin 8 inci maddesine göre; "Belediyeler;

a) Evsel AEEE'lerin, 15 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen toplama hedeflerine göre etkin bir biçimde diğer atıklardan ayrı toplanmasını sağlamak amacıyla AEEE yönetim planını hazırlamakla ve (c) bendinde belirtilen AEEE toplama başlangıç yılından en az altı ay önce Bakanlığa göndermekle,

b) Yönetim planı çerçevesinde toplama programı hakkında konutları bilgilendirmek, bu program çerçevesinde toplama işlemini yapmak veya yaptırmakla,

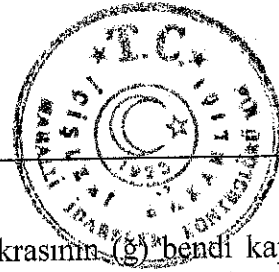
c) Aşağıdaki tabloya uygun olarak getirme merkezlerini kurarak AEEE'lerin toplanmasını sağlamakla ve kurulan getirme merkezlerine ilişkin olarak halkı bilgilendirmekle,

Belediye Nüfusu	Getirme Merkezi Oluşturma ve AEEE Toplama Başlangıç Yılları
400.000'den fazla	1/5/2013
200.000-400.000 arası	1/1/2014
100.000-200.000 arası	1/1/2015
50.000-100.000 arası	1/1/2016
10.000-50.000 arası	1/1/2017
10.000'den az	1/1/2018

ç) Getirme merkezlerinde 15 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen gruplamaya göre AEEE'lerin uygun konteynerlerde biriktirilmesini sağlamakla,

d) Toplama esnasında kullanılan araçlar üzerinde "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Toplama Aracı" ibaresinin bulunmasını sağlamakla,

e) Gerekteğinde evsel AEEE'lerin toplanması için il özel idareleri ile ortak çalışmalar yapmakla,

f) Toplanan evsel AEEE'leri 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında Koordinasyon Merkezince belirlenen lisanslı işleme tesislerine göndermekle ve Koordinasyon Merkezine belgelemekle yükümlüdür.

Büyükşehir belediyeleri, AEEE'lerin il genelinde etkin toplanması amacıyla belediyelerce yürütülen çalışmaları koordine etmekle, bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerine katılmakla yükümlüdür."

Yönetmelik gereğine uyulmalıdır.

47- Ambalaj atıklarını toplayacak şirketlerin ihaleyle tespit edilmediği, ambalaj atıklarının toplanması için imtiyaz hakkı verilen şirketlerden bedel alınmadığı ifade edilmiştir.

Sayıştay 2014 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun "3. MAHALLE İDARELERE İLİŞKİN KONULAR" başlığını taşıyan bölümünün "3.6 Ambalaj Atıklarının Toplanması İçin İmtiyaz Hakkı Verilen Şirketlerden Bedel Alınmaması" başlığını taşıyan bölümünde; "5393 sayılı Belediye Kanunu, belediyelere çevrenin korunması amacıyla yapılması gereken görevler yüklemiştir. Bu kapsamda ambalaj atıklarının toplanması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak belediyelerin temel bir görevi ve imtiyaz hakkıdır. Belediyeler Kanun'la verilen bu görevi kendisi gerçekleştirebileceği gibi sözleşme imzaladığı çevre lisanslı veya geçici faaliyet belgeli toplama ve ayırma tesisleri aracılığıyla da temin edebilir. Bu durumda sözleşme imzalanan tesisler katı atıkların toplanmasını, ayrıştırılmasını sağlarken geri kazanım yolu ile gelir elde etmiş olmaktadır. Dolayısıyla ilgili imtiyazın şirketlere sözleşme karşılığında devredilmesi durumunda belediyeler mevcut imtiyazlarından vazgeçmiş olmaktadır. Denetimler sonucunda bazı belediyeler tarafından söz konusu şirketlere ihale yapılmadan ve imtiyaz hakkı karşılığında gelir elde edilmeden ambalaj atığı toplama imtiyazı verildiği tespit edilmiştir. Ambalaj atıklarının toplanması işi aynı zamanda gelir getirici bir faaliyet olduğundan, bu konudaki imtiyaz devrinin, belediyelerce 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale yoluyla yapılması gerekmektedir" denilmektedir.

Konu, Sayıştay denetimlerinde sorgu konusu da yapılabilmektedir.

Ambalaj atığı toplayan şirketler bu işten gelir elde etmektedirler. Belediye yetkilendirilmiş kuruluş ve çevre lisanslı şirket arasında sözleşme yapılmaktadır. Ambalaj atıklarını toplama imtiyazı belediyeye aittir. Şirkete ambalaj atıklarını toplama imtiyaz hakkı belediye tarafından verilmektedir. Şirket topladığı ambalaj atıklarını yetkilendirilmiş vakfa fatura etmekte ve ücretini ondan almakta, ayrıca söz konusu atıkları geri dönüşüm amacıyla satmakta ve bu işten iki türlü gelir elde etmektedir.

Belediyeler tarafından şirketlere ambalaj atıkları toplama imtiyazının hiçbir seçme kriteri olmadan, her türlü şaibeye açık bir şekilde imzalanacak bir sözleşmeyle doğrudan verilemeyeceği açıktır. Bu tür işlemler mevzuata aykırı olacaktır. İmtiyaz hakkının ihale yapılmadan, rekabet sağlanmadan ve herhangi bir bedel alınmadan verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Ambalaj atıklarını toplayacak şirketin lisans sahibi şirketler arasından ihaleyle tespit edilmesi sağlanmalıdır.

48- Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında bir çalışmanın başlamış olduğu ifade edilmiştir.

19.04.2005 gün ve 25791 sayılı Resmi Gazete yayımlanan Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğinin 8 inci maddesi; "Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyeler;

a) Yetki sahasında bulunan lokantalar, sanayi mutfakları, oteller, tatil köyleri, motel ve yemekhaneler, hazır yemek üretimi yapan firmalar ile diğer yerlerde gerekli denetimleri yaparak kullanılmış kızartmalık yağların kanalizasyona dökülmesini önlemekle,

b) Sınırları dahilinde kullanılmış kızartmalık yağ üreten işletmelerin lisanslı geri kazanım tesisleriyle veya valilikten geçici depolama izni almış toplayıcılarla yıllık sözleşme yapmalarını sağlamak, buna ilişkin kayıtları ilgili valiliğe bildirmek, sözleşme yapmayanlara gerekli cezai işlemi uygulamakla,

c) 2008 yılından itibaren kullanılmış kızartmalık yağların hanelerden toplanması için gerekli sistemi kurmak, halkı bu konuda bilgilendirerek atık yağ toplama faaliyetlerini 2008 yılı itibariyle başlatmakla,

İlgili hususlarda gerekli tedbirleri alır.", hükümlerini içermekte olup, Yönetmelik hükümleri doğrultusunda çalışmalara devam edilmesi sağlanmalıdır.

VETERİNERLİK VE TARIM İŞLERİ :

49- Tarım ve hayvancılıkla ilgili faaliyette bulunulmadığı ifade edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin son fıkrasına göre; "Büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilirler."

Hükmü gereğince, belediye olarak kırsal hizmetler müdürlüğü vasıtasıyla kırsal mahallelerde tarım ve hayvancılığı destekleyecek projelerin oluşturularak uygulamaya geçirilmesi tavsiyeye değer görülmüştür.

EVLENDİRME İŞLERİ:

50- Belediye Evlendirme Memurluğu görevinin, denetime tabi dönemde Belediye Başkanı tarafından verilen yetkiye istinaden Evlendirme Memuru Taner ÜZÜMCÜ ile Şef Pelin AYAZ tarafından yürütülmekte olduğu, Evlendirme İşlemlerinin 06.11.2015 tarihinde İlçe Nüfus Müdürlüğü tarafından denetlendiği dairesinde mevcut denetim raporunun incelenmesinden anlaşılmıştır.

51- Tanıkların doğum tarihlerinin Evlenme Kütüğüne yazılmadığı incelenmiştir. ✖

Uygulama geneldir.

Evlendirme Yönetmeliğinin 28 nci maddesi uyarınca; tanık olabilmek için reşit olmak gerektiği dikkate alınarak, tanığın reşit olup olmadığının anlaşılabilmesi için, evlenme kütüğünde tanıkların isimlerinin belirlendiği bölüme, doğum tarihlerinin sadece yılı yazılmayıp, ay ve gün olarak yazılması da sağlanmalıdır.

SOSYAL VE KÜLTÜREL FAALİYETLER:

52- 2011-2016 yılları arasında belediyenin yapmış olduğu sosyal ve kültürel etkinlikler;

- Çağlak Festivali kapsamında ulusal satranç turnuvaları düzenlendiği,
 - Akhisar türküleri konseri düzenlendiği,
 - Kent Konseyi kurulduğu,
 - Kent Konseyi Kadın Meclisi işbirliği ile 'Kadın Gözüyle Akhisar' konulu kısa film çekiminin yapıldığı,
 - Kent Konseyi Engelli Meclisi işbirliği ile 'Engelsiz Bir Dünya' isimli engelli üyelerin rol aldığı bir klip çekimi yapıldığı,
 - İhtiyaç sahibi ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitimi için çoklu zeka uygulamaları çocuk kitaplarının bastırıldığı,
 - İlçe halkı için haftada 1 gün psikolog görevlendirildiği,
 - Kültür Bakanlığı ve Adnan Menderes Üniversitesi işbirliği ile Thyateira Anti Kenti arkeolojik kazılarına başlandığı,
 - Kazılarda çıkarılanların resimlendiği ve halkın bilgisine sunulduğu,
 - Tarihi Kentler Birliğine üye olunduğu,
 - İlçenin sosyal, kültürel ve tarihi özelliklerinin anlatıldığı eserlerin basıldığı,
- İfade edilmiştir.

53- Çocuk oyun ve spor alanlarının yeteri kadar olmadığı tespit edilmiştir.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 168 inci maddesine göre; belediyece çocuk sayısı ve nüfusun adedine göre icap eden büyüklükte küçük çocukların temiz hava almasını sağlayacak bir veya birçok bahçeler ve spor meydanları yapılması gerektiğinden belediyesince faaliyet planlarına konarak bu tesislerin yapılması sağlanmalıdır.

54- Kadınlar ve çocuklar için konuk evleri açılmadığı incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinin (a) bendine göre; "Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler."

Kanun hükmü dikkate alınarak en kısa zamanda kadın ve çocuk konukevi yapılması sağlanmalıdır.

BELEDİYE BAŞKANININ GÖREV VE HİZMETLERİ:

55- Vadesi gelip de tahsil edilemeyen toplam **2.299.123,42.-TL** belediye alacağının bulunduğu incelenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri başlığını taşıyan 38 inci maddesinin (f) fıkrası uyarınca; belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek; belediye başkanına görev olarak verilmiş, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 38 inci maddesi ile; kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsili ile yetkili ve görevli olanların ilgili Kanunlarında ön görülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları;

Hükme bağlanmıştır.

Belediye Başkanı tarafından gerekli önlemlerin alınarak belediye gelir ve alacaklarının düzenli bir şekilde tahsili sağlanmalı ve belediyenin gelir kaybına neden olunmaması hususunda gerekli önlemlerin alınması tavsiyeye değer görülmüştür.

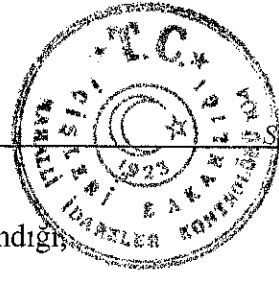
56- Belediye Başkanının belediyeye bağlı birimleri zaman, zaman ziyaret ettiği ifade edilmiş olmakla birlikte, bu birimleri denetlediğine ilişkin yazılı bir belge ibraz edilememiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 38/k maddesi ile belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek Belediye Başkanına görev olarak verilmiştir.

Belirtilen Kanun hükmüne uygun olarak gerekli denetimlerin yapılması ve belgelerinin muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

57- Denetime tabi dönemde, Akhisar Belediye Başkanlığınca ilçeye kazandırılan başlıca hizmet ve yatırımlar şunlardır;

- Asfalt kaplama ve yama işlerinde 51.020 ton sıcak asfalt kullanıldığı,
- 531.775 m² satih kaplama çalışması yapıldığı,
- Eski Kasap Halinin 574.758,84 TL bedelle restorasyonun yapıldığı,
- Hacı İshak Mahallesi Mahalle Konağı yapıldığı,
- Hürriyet Mahallesi kapalı Pazar yapıldığı,
- Atıksu arıtma tesisinin revize edildiği,
- Hayvan pazarı yapıldığı,
- Amfi tiyatro yapıldığı,
- Zeynelzade Kütüphanesinin restorasyonun yapıldığı,
- Gölet Cami ve Sefa Caminin yapıldığı,
- Köpek barınağının yenilendiği,
- Gençlik ve Kültür Merkezinin yapıldığı,

- Ring yolu 1.kısım yağmur suyu şebeke inşaatının tamamlandığı,
 - Yağmur suyu kanalı yapımının tamamlandığı,
- Şeklinde ifade edilmiştir.

Denetim tarihi itibari ile Belediye Başkanlığı görevini yürüten Salih HIZLI'nın belediye hizmetleri sunumunda, yeni gelir kaynakları yaratılması yönünde gerekli hassasiyeti gösterdiği, belediye kaynaklarının verimli ve etkin kullanılması konularında da gayet başarılı olduğu, mevzuatı uygulama ve uygulatma konusunda ise gayretli olduğu kanaati hasıl olmuştur.

EVRAK VE YAZI İŞLERİ:

58- Bilgi edinme biriminin olmadığı, Halkla İlişkiler Müdürlüğü bünyesinde hizmet alımı elemanlarınca bu görevin yerine getirilmeye çalışıldığı incelenmiştir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesine göre; "Kurum ve kuruluşların basın ve halkla ilişkilerle görevli birimlerinde, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi veya belgelere erişimin zamanında sağlanabilmesi amacıyla bilgi edinme birimleri oluşturulur.

Bünyesinde basın ve halkla ilişkilerle görevli birimi veya bu birime benzer görevler ifa eden birim bulunmayan kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi veya belgelere erişimin zamanında sağlanabilmesi amacıyla, kurum ve kuruluş içindeki bir birim bünyesinde bilgi edinme birimleri oluştururlar veya doğrudan kurum yöneticisine bağlı bilgi edinme yetkilisi görevlendirirler.

Bilgi edinme birimlerinde, yeterli sayıda personel görevlendirilir. Bu birimlerin, bilgi edinme başvurusu yapılabilmesini kolaylaştıracak fiziki mekana ve teknik donanımına sahip olması esastır.

Bu birimlerde görevli personel, bilgi edinme hakkını kullanacak kişilerin istekleri halinde, başvurunun nasıl yapılacağı, talep edilen bilgi veya belgenin kurum ve kuruluşun hangi biriminde bulunabileceği ve başvuru sonrasındaki işlemler konusunda bilgi verir, açıklama yapar, gerekli yardımı sağlar ve bilgi edinme başvurularıyla ilgili işlemleri yapar.

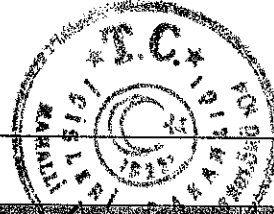
Bilgi edinme başvurusunda bulunan kişilerin, kurum ve kuruluşların ellerinde hangi konularda ve ne türden bilgi veya belgeler bulunduğu konusunda bilgilenmelerini sağlamak amacıyla, 6 ncı madde uyarınca kurum ve kuruluşlarca hazırlanacak kurum dosya planları, bilgi edinme birimlerinde bulundurulur ve bunlardan yeterli sayıda nüsha başvuru sahiplerinin istifadesine sunulur.

Kurum ve kuruluşların teşkilat yapısına, görev ve hizmet alanlarına ilişkin bilgiler, tanıtma veya eğitim amaçlı broşürler ve yayımlar, yıllık faaliyet raporları ile bütçe ve harcamalarına ilişkin raporlar bilgi edinme birimlerinde bulundurulabilir. Kişiler bu tür tanıtıcı yayımlardan istifade edebilir."

Yüklenici elemanları idare personeli değildir. Bilgi edinme biriminde görevlendirilemezler. Dolayısıyla, bilgi edinme birimi görev alanı farklı çözüm merkezi farklıdır. Yönetmelik hükmüne uyularak, Halkla İlişkiler Müdürlüğü bünyesinde yeteri kadar idare personelin bulundurulması ve bilgi edinme biriminin oluşturulması sağlanmalıdır.

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARI:

59- Denetime tabi dönem içerisinde verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Yılı	Silbi Müessese	2.Sınıf GSM	3.Sınıf GSM	Umuma açık istirahat ve eğlence	Toplam
2011	344	15	48	46	453
2012	299	20	32	38	389
2013	221	4	31	35	291
2014	261	13	30	56	360
2015	252	8	23	50	333
2016	110	7	14	23	154
Toplam	1487	67	178	248	1980

Verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatları örnekleme yapılarak incelenmiştir. Genel olarak dosyaların düzenli tutulduğu, İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olduğu ve ruhsatlara ilişkin bilgilerin elektronik ortamda kayıt altına alındığı görülmüştür.

Uygulamanın, bundan sonra da titizlikle sürdürülmesi sağlanmalıdır.

60- Denetim dönemi içerisinde, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalışanlardan her altı ayda bir sağlık raporu alınmadığı ve dosyasına konulmadığı incelenmiştir.

Genel uygulamaya 27.08.2012 tarih ve 268 nolu ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 36 ncı maddesi uyarınca; umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde çalıştırılacak kişilerin yetkili idareye bildirilmesi, bildirim yapılırken bulaşıcı hastalığı olmadığına dair resmî sağlık kurumundan alınacak sağlık raporunun bildirimde eklenmesi, çalışmanın devamı halinde sağlık raporunun her altı ayda bir yenilenmesi gerektiğinden, Yönetmelik hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

BÜTÇE VE KESİN HESAPLAR:

61- Denetime tabi dönem bütçeleri ile gerçekleşen gelir ve gider rakamları ile gerçekleştirme oranları aşağıya çıkarılmıştır.

Bütçe Yılı	Tahmini Bütçe	Gerçekleşen Gider		Gerçekleşen Gelir	
		Miktar	Oran %	Miktar	Oran %
2011	58.724.755,00	54.358.904,20	92,57	50.629.348,83	86,21
2012	105.575.223,00	70.979.372,84	67,23	58.833.439,90	55,73
2013	102.495.289,00	71.228.713,74	69,49	64.122.731,37	62,56
2014	115.390.015,00	98.802.426,43	85,62	59.089.501,68	51,20
2015	96.347.649,00	61.045.276,39	63,36	63.740.840,72	66,16

Tablonun incelenmesinden bütçelerin gerçekleştirme oranının düşük olduğu görülmektedir.

Bundan sonraki bütçelerin hazırlanmasında, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde yer alan bütçelerle ilgili hükümler dikkate alınarak, bütçe gelir tahminlerinin; kesin sonucu alınmış son üç yılın gelir artış oranlarının esas alınarak belirlenmesi, ayrıca kanunlarla vergi resim ve harç oranlarında değişiklik yapılması,

yapılan yatırımların faaliyete başlaması, herhangi bir nedenle gelirlerde artış öngörülmesi gibi hususlar ile merkezi idarenin ekonomik verileri ve ileriye yönelik öngörülere gelir tahminleri de dikkate alınarak hazırlanması gerektiği, gelirlerin tarh, tahakkuk, tahsil iş ve işlemlerinden sorumlu olan görevlilerin bu işlemlerin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu olduğu bilinerek gelir bütçesi tahminlerinde gereken hassasiyetin gösterilmesi ve bütçelerin böylelikle samimiyet, gerçeklik ve denklik prensiplerine bağlı kalınarak yapılması sağlanmalıdır.

Gelir ve Alacaklarla İlgili İşlemler:

62- Belediyenin yıllar itibariyle gelir tahakkuk ve tahsilatı ile denetim tarihinde Emlak Vergisi, İlan ve Reklam Vergisi, ÇTV ve kira alacaklarını gösterir liste aşağıya çıkarılmıştır.

Yıllar İtibariyle Tahakkuk ve Tahsilat Miktarları							
Yıl	Tahakkuk (TL)	Tutar	Tahsilat (TL)	Tutar	Tahakkuk Tahsilat Oranı (%)	Tahakkuk (TL)	Artış
2011	7.070.165,15		4.771.021,73		67,48	2.299.143,62	
2012	7.560.475,52		5.155.675,24		68,19	2.404.800,28	
2013	7.869.112,44		5.593.828,49		71,09	2.275.283,95	
2014	12.662.421,48		7.312.031,52		57,75	5.350.389,96	
2015	19.969.957,15		13.310.996,54		66,66	6.658.960,61	
2016	7.070.145,15		4.771.021,73		67,48	2.299.123,42	

Yıllar itibariyle tahsilat oranlarının düşük olduğu görülmektedir.

Denetim Tarihi (01/08/2016) İtibariyle Alacaklar:

Emlak Vergisi.....: 905.377,02

İlan ve Reklam Vergisi.....: 311.382,51

Kira.....: 566.320,20

Çevre ve Temizlik Vergisi : 516.043,64

TOPLAM : 2.299.123,42.-TL

Belediye Başkanı ve Muhasebe Yetkilisinin, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 38, 55 ve 61 inci ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 38/f maddelerinde belirtilen belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek görevini hassasiyetle yerine getirmeleri, kira alacağı sözleşmeye dayalı olduğundan genel hükümlere göre 10 yıllık zaman aşımı süresi, ÇTV, İlan ve Reklam Vergisi ve Emlak Vergisi gibi alacaklarda 213 sayılı V.U.K. ile 6183 sayılı Kanun hükümleri gereği 5 yıllık tahsilat zaman aşımı olduğu bilinerek gelirlerin takip ve tahsili sağlanmalıdır.

GELİR OLUSTURAN İŞLEMLER:

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu Hükümlerine Göre Yapılan İhaleler :

63- İhaleye katılımda istenen belgeler arasında bazen tebligat için adrese yer verilmediği incelenmiştir.

23.05.2016 tarihinde yapılan satış ihale dosyası örnektir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 16 ncı maddesine göre; İdarece ihalelerin en elverişli koşullarla sonuçlandırılmasını sağlamak amacıyla, isteklilerde belirli mali ve teknik yeterlik ve nitelikler aranabilir. Bunları tespiti yarayan belgelerin neler olduğu, şartnamelerde gösterilir.

İstekliler şartnamelerde yazılı belgeleri eksiksiz vermek ve Türkiye'de tebligat için adres göstermek zorundadır..."

İhaleye katılımında istenen belgeler arasında tebligat için adres istenmesi ihmal edilmemelidir.

64- Aynı gün birden fazla ihalesi gerçekleştirilecek olan işlerin ihale saatlerinin aynı olduğu görülmüştür.

22.10.2014 tarihinde satım ihalesi yapılan Kayalıoğlu Mahallesi Tamburlu mevkiindeki gayrimenkullerin ihalesinin aynı saatte 10.00 da yapılacağı belirtilmiş olması örnektir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 13 üncü maddesinde, belediyelere ait ihalelerin belediye encümenince yürütüleceği, belirtilmiş olduğundan, aynı saatte belediye encümeninin birden fazla ihale gerçekleştirmesinin fiilen mümkün olmayacağı için, ihale saatlerinin doğru ve gerçekçi bir şekilde belirlenmesi ve bu saate göre ihalelerin yapılması sağlanmalıdır.

65- İhale uhdesinde kalan kişilerin sözleşme imzalamaya gelmemesi üzerine, geçici teminatlarının irat kaydedildiği ayrıca, ihalelerden yasaklanması için girişimde bulunduğu incelenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 84 üncü maddesinin ikinci bendinde; üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen yüklenici veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazetede ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir. İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektiren bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan; İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 11.01.2008 gün ve B050MAH0740001 / 917-45062 (2008/4) sayılı "İhale Yasakları" konulu genelgesinde;

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine göre, mahalli idarelerin ihale işlemlerindeki fiil ve davranışlardan ötürü gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanacak ihaleden yasaklama kararlarının Bakanlık tarafından verildiği ve bu nedenle;

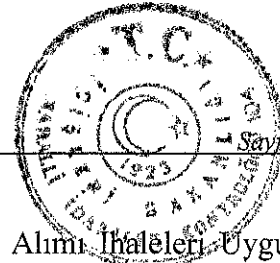
İl özel idareleri ve belediyeler tarafından yapılacak ihaleden yasaklama taleplerinin valiliğin görüşü de belirtilerek vali imzası ile Bakanlığa gönderileceği,

İhaleden yasaklama taleplerine ilişkin dosyaların, kanunlardaki süre dikkate alınarak ihaleden yasaklama gerektiren eylem veya işlemin tespitini müteakip süre geçirilmeden Bakanlığa intikal ettirileceği hüküm altına alınmış ve il özel idareleri ve belediyelerin ihaleden yasaklamaya ilişkin taleplerinde bulunması gereken belgeler genelge ekinde belirtilmiştir.

Bundan böyle, bu gibi durumlarda kanun hükmünün uygulanması hususuna devam edilmelidir.

66- Belediye gayrimenkullerinin bazen vatandaşların talebi üzerine kiralanmasına veya satılmasına karar verildiği ve söz konusu taşınmazların 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale edildiği incelenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 2 inci maddesinde; "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesi ve Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 4 üncü maddesi ile ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı, Hükme bağlanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümleri göz önünde bulundurularak ihaleye çıkılmadan önce söz konusu ihale için ihtiyacın belirlenmesi, buna göre gerekli ödeneğin bulunup bulunmadığının araştırılması ve buna ilişkin belgelerin ihale işlem dosyasına konulması sağlanmalıdır.

71- İhale işlem dosyasının bir örneğinin incelenmek üzere komisyon üyelerine verildiğine ilişkin belgenin bazı ihale dosyalarında eksik olduğu incelenmiştir.

2015/107269 ve 2016/133712 ve kayıt numaralı ihaleler örnektir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 6 ncı maddesinde "...Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilan veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir..." hükmü yer almaktadır.

Bundan böyle, Kanun hükmüne uygun işlem yapılarak ihale işlem dosyasının incelenmek üzere ihale komisyonu üyelerine verildiğine ilişkin belgenin düzenlenerek ihale dosyalarında bulundurulması sağlanmalıdır.

72- Kamu İhale Kurumuna Doğrudan Temin Kayıt Formunun genel olarak zamanında gönderilmediği ifade edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 30.9.2 nci maddesinde; "Doğrudan temin yoluyla yapılan alımlar, takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak EKAP üzerinde kayıt altına alınır. Bilgilerini tam ve düzenli olarak göndermeyen idarelerin 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi çerçevesinde yapacakları başvuruların değerlendirilmesi sırasında bu husus dikkate alınacaktır."

Denildiğinden, doğrudan temin kayıt formunun temin tarihini takip eden ayın onuncu gününe kadar Kuruma internet üzerinden gönderilmesi sağlanmalıdır.

BORÇLANMALAR :

73- Akhisar Belediyesinin denetim tarihi itibari ile borçlarının türleri ve tutarları aşağıdaki listede gösterilmiştir.

NEVİ	TUTARI
BANKA KREDİ HESABI	20.520.676,82
EMANETLER HESABI	520.198,81
BÜTÇE EMANETLERİ	5.544.413,92
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	264.065,79
ÖDENECEK SGK KESİNTİLERİ	416.956,36
FONLAR VE DİĞER KAMU İDARELERE BORÇLAR	29.404,99
ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	1.248.782,00
HESAPLANAN KDV	10.394,56
BORÇ TOPLAMI	28.554.893,25

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere, Akhisar Belediyesinin denetim tarihi itibari ile **28.554.893,25-TL** tutarında borcunun bulunduğu, incelenmiştir.

Konu üzerinde Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi tarafından titizlikle durulmalı, belediyenin, vergi ve kira ücreti gibi gelir kalemlerinde tahakkuk eden ancak tahsil edilmemiş

tesisi,..., işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür" hükmü yer almaktadır. Kanunun 3 üncü maddesinde de, bu kanunda yazılı işleri yaptırmaya ve ihaleye, idarelerin ita amirlerinin yetkili olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, belediye gayrimenkullerinin vatandaşın satın alma isteğine göre değil, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun hükümlerine uyulmak kaydıyla belli bir plan ve program dahilinde ihaleye çıkarılması gerektiği ve ihalenin de yine aynı Kanun hükümlerine uygun olarak belediye encümenince göre yürütülmesi gerektiği bilinerek, buna uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

67- Satışlarda tahmin edilen bedelin KDV dahil mi, hariç mi olduğunun belirtilmediği, en az iki yıldır belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların satışlarında, idari şartnamede ve ilanlarda taşınmazın KDV'den muaf olduğunun belirtilmediği incelenmiştir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17/4-r maddesine göre; "Kurumların aktifinde veya belediyeler ile il özel idarelerinin mülkiyetinde, en az iki tam yıl süreyle bulunan iştirak hisseleri ile taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler ile bankalara borçlu olanların ve kefillerinin borçlarına karşılık taşınmaz ve iştirak hisselerinin (müzayede mahallerinde yapılan satışlar dahil) bankalara devir ve teslimleri." KDV'nden istisnadır.

Satışlarda tahmin edilen bedelin KDV dahil mi, hariç mi olduğunun, ihalede teklif edilen bedelin artması açısından en az iki yıldır belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların satışında KDV'den muaf olduğunun belirtilmesi sağlanmalıdır.

GİDER OLUSTURAN İŞLEMLER: *gelir*

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Hükümlerine Göre Yapılan İhaleler:

68- Denetime tabi dönemde, ihale işlem dosyalarında ihale dokümanının satış fiyatının tespitine ilişkin belgeler ihale işlem dosyasında bulunmadığından, ihale dokümanı satış fiyatının ne şekilde tespit edildiği anlaşılamamıştır.

Genel uygulamaya 2012/194388 ihale kayıt numaralı ihale dosyası örnektir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 28 inci maddesinde doküman bedelinin, basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde idarelerce tespit edileceği belirtilmiş, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 32, Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 25, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 30, Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 28 inci maddelerinde; dokümanın basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek bir bedelle satılmasının zorunlu olduğu, bu dokümanın satış hakkının yalnız idareye ait olduğu, dokümanın basım maliyetinin tespitine ilişkin belge ve bilgileri içeren tutanak düzenlenerek ihale işlem dosyasında muhafaza edilmesi gerektiği açıkça hüküm altına alınmış olup, uygulamada yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine göre işlem yapılması sağlanmalıdır.

69- 2014/65158 ihale kayıt numaralı beton parke yapılması ihalesinde, yüklenicinin yasaklılık teyidinin ihale komisyonu kararının ihale yetkilisince onaylanmadan yapılması ile yetinildiği, sözleşme imzalanmadan önce yasaklılık teyidinin yapıldığına ilişkin ihale dosyasında herhangi bir belgenin olmadığı incelenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 42 nci maddesinde; "...Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur." Hükmüne yer verildiğinden;

Bundan böyle kanun hükmüne uygun işlem yapılmalı ve yasaklılık teyidi yapıldığına ilişkin belgenin ihale dosyasında muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

70- İhale yapılmadan önce bütçede yeterli ödeneğin bulunup bulunmadığı hususuna ilişkin ayrıca bir belge düzenlenmediği ancak, ödenek miktarının ihale onay belgesinde belirtilmesi ile yetinildiği incelenmiştir.

2014/65158 ihale kayıt numaralı yapım işi ihalesi örnektir.

bulunan alacakların takibine ciddi şekilde eğilerek gelirlerin arttırılması, borçların ödenmesi ve tasarruf tedbirlerinin uygulanmasıyla harcamaların azaltılması gerektiği, hususları tavsiyeye değer görülmüştür.

GÖREV DAĞILIMI:

74- Denetim raporundaki bütün konular tarafımızdan müştereken incelenmiştir.

2014 yılı Sayıştay tarafından denetlendiğinden, 2014 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan ihaleler örnekleme yapılarak, denetime alınmıştır.

GÖREV:

75- Teftişe tabi dönemde, Akhisar Belediye Başkanlığı görevinin Salih HIZLI tarafından yürütüldüğü ve yürütülmeye devam olunduğu anlaşılmıştır.

Manisa İli, Akhisar Büyükşehir İlçe Belediyesinin "İdari İş ve İşlemlerinin" tarafımızdan denetlenmesi sonucunda, (4) örnek olarak düzenlenen bu "Denetim Raporunun" (1) örneği dairesinde alıkonulmuş, (1) örneği Akhisar Kaymakamlığı'na verilmek üzere Yazı İşleri Müdürü M. Ali ERPALABIYIK'a teslim edilmiş, (2) örneği de İçişleri Bakanlığı (Kontrolörler Başkanlığı)'na sunulmuştur. 31/08/2016

R. Cüce

Rahim CÜCE
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdareler Kontrolörü

F. Sular

Fuat SULAR
İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdareler Başkontrolörü

Kurum Üst Yöneticisinin Görüş ve Düşünceleri

Denetim Raporunda tenkit ve tavsiye edilen hususların düzeltilip tamamlanması ve yerine getirilmesi için ilgililere gerekli emirler verilecektir. 31/08/2016

